

Малиш Н.Г.

ДИСБІОТИЧНІ ПОРУШЕННЯ АУТОФЛОРИ - ЕНДОГЕННИЙ ФАКТОР РИЗИКУ РОЗВИТКУ ГОСТРИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ, ВИКЛИКАНИХ УМОВНО ПАТОГЕННИМИ МІКРООРГАНІЗМАМИ

Сумський державний університет, м. Суми

Актуальність. Клінічна симптоматика більшості хвороб протягом тривалого історичного періоду майже не змінилася. Однак відбулися значні зміни у структурі хвороб людини. Змінився і характер взаємодії патогену з організмом господаря. У коло збудників інфекційних хвороб людини все частіше залучаються нові представники світу мікробів, у першу чергу умовно патогенні.

Мета дослідження. Встановити сучасну нозологічну структуру діарейних інфекцій, визначити фактори, що сприяють розвитку гострих кишкових інфекцій (ГКІ), спричинених умовно патогенними мікроорганізмами (УПМ) у Сумській області.

Методи дослідження. Проведено ретроспективний епідеміологічний аналіз захворюваності на ГКІ населення Сумської області за 2005-2014 рр., досліджена мікрофлора кишечнику 93 осіб з ознаками діарейної інфекції і 60 осіб контрольної групи. Використані епідеміологічні, мікробіологічні, статистичні методи дослідження.

Отримані результати. У Сумській області у 2005-2014 рр. рівні захворюваності на ГКІ варіювали у діапазоні: від найменшого – у 2007 р. (159,8 на 100 тис. нас.) до найбільшого – у 2010 р. (193,9 на 100 тис. нас.). У нозологічній структурі зареєстрованих ГКІ частка шигельозу знизилася з 2,4 до 0,5 %. Питома вага сальмонельозу зросла з 9,0 до 12,2 %. Епідеміологічну ситуацію з діарейних інфекцій визначали ГКІ, викликані УПМ і вірусами ($p < 0,05$). Частота ізоляції штамів *K. pneumonia*, *S. aureus* і *E. cloacae* із нативного матеріалу хворих варіювала, відповідно, від 25,9 до 37,3 %; від 16,4 до 25,8 % та від 11,5 до 24,1 %. Віруси виявляли у дітей – у $29,8 \pm 2,3$ % відібраних зразків фекалій, у дорослих – у $7,5 \pm 3,6$ %.

УПМ, як відомо, нездатні облігатно викликати патологічний процес. Свою патогенність, вищезазначені мікроорганізми, проявляють за наявності умов необхідних для реалізації їх патологічних потенцій. Збудник - умовний патоген виконує лише роль кінцевого ефектору хвороби, розвиток якої залежить від впливу несприятливих факторів навколишнього середовища та існування передумов, що відіграють індукуючу або провокуючу роль. Дисбіотичні зміни індигенної мікрофлори у кишковому біотопі, що вказували на зниження колонізаційної резистентності, виявлено у $80 \pm 5,2$ % зразків фекалій осіб контрольної групи, та у $89,2 \pm 3,2$ % проб калу, відібраного у осіб з ознаками діарейної інфекції. Рівні показників сталості для *C. albicans*, *K. pneumonia*, *S. aureus* і *E. cloacae*, ізольованих із нативного матеріалу практично здорових осіб і осіб хворих на ГКІ були тотожними і складали, відповідно, 26,7 і 19,4 %; 20,0 і 23,6 %; 20,0 і 19,4 %; 3,3 і 4,3 %.

Переважає більшість виділених від осіб контрольної групи штамів, клебсієл, стафілококів і ентеробактерів, володіла персистентними характеристиками. Антилізоцимну, антикомплементарну і антиінтерферонову активність виявляли, відповідно, 96,9; 61,7; 95,3 % ізольованих штамів *K. pneumonia*, *S. aureus* і *E. cloacae*.

Висновки. Дисбіоз кишечника є поширеним явищем і у випадку його виявлення необхідна корекція кількісного і якісного складу параметрів мікробіоценозу, оскільки, дисбіотичні порушення аутофлори провокують формування ендogenous джерела потенційних чинників у кишковому біотопі. УПМ, які колонізували кишечник практично здорових осіб, відзначалися великим патогенним потенціалом і їх тривала персистенція у кишечнику створює хронічну загрозу розвитку ГКІ ендogenous природи.

Профілактика ГКІ, викликаних УПМ, повинна принципово відрізнятися від профілактики «класичних» кишкових інфекцій, оскільки має бути направлена не на тріаду епідемічного процесу, а базуватися на знанні факторів ризику хвороби і умінні ними керувати.

Матеріали науково-практичної конференції "Інфекційні хвороби сучасності: етіологія, епідеміологія, діагностика, лікування, профілактика, біологічна безпека", присвячена щорічним "Читанням" пам'яті академіка Л. В. Громашевського (15-16 жовтня 2015 року, м. Київ). – Київ, 2015. - С.46-47.